

Noi reglementări privind baza anuală de calcul al contribuțiilor sociale datorate de persoanele fizice care obțin venituri nonsalariale conform OG nr. 16/2022

Prof. univ. dr. Lucian CERNUȘCA

Universitatea „Aurel Vlaicu” din Arad

Abstract

Along with the occurrence of the Government Ordinance No. 16/2022, the Tax Code has undergone a series of important changes, among these the mandatory social contributions corresponding to the non-salary incomes earned by the natural persons taxpayers being also aimed. Thus, starting with the income corresponding to the year 2023, the payment of the health insurance contribution shall be mandatory starting with the six minimum wages threshold, as compared to the current threshold, which is set at 12 wages, and the annual calculation basis of the social security contribution shall be represented by the income chosen by the tax payer, that cannot be less than the level of 12 or 24 gross national minimum wages in force at the single tax statement submission deadline.

Key terms: GO No. 16/2022, social security contribution, health insurance contribution, non-salary income, single tax statement

Termeni-cheie: OG nr. 16/2022, CAS, CASS, venituri nonsalariale, declarație unică

Clasificare JEL: K34

To cite this article: Lucian Cernușca, *Noi reglementări privind baza anuală de calcul al contribuțiilor sociale datorate de persoanele fizice care obțin venituri nonsalariale conform OG nr. 16/2022*, *CECCAR Business Review*, N° 10/2022, pp. 23-33, DOI: <http://dx.doi.org/10.37945/cbr.2022.10.04>

➔ Introducere

Prin Ordonanța Guvernului nr. 16/2022 pentru modificarea și completarea Legii nr. 227/2015 privind Codul fiscal, abrogarea unor acte normative și alte măsuri financiar-fiscale, legiuitorii români au adus o serie de schimbări care vizează modalitatea în care sunt stabilite contribuțiile sociale obligatorii pentru persoanele fizice care obțin venituri nonsalariale.

➔ Contribuția de asigurări sociale de sănătate

Prin OG nr. 16/2022, **legiuitorii au modificat baza anuală de calcul al CASS** în cazul în care persoanele fizice au obținut veniturile prevăzute la art. 155 alin. (1) lit. b)-h) din Codul fiscal, din una sau mai multe surse și/sau categorii de venituri, a căror valoare cumulată este cel puțin egală cu șase salarii minime brute pe țară în vigoare la termenul de depunere a declarației unice.

Astfel, începând cu veniturile aferente anului 2023, **plata CASS este obligatorie de la plafonul de șase salarii minime** în sus, față de plafonul actual, care este stabilit la 12 salarii, iar **baza anuală de calcul al CASS** în cazul persoanelor care realizează venituri dintre cele prevăzute la art. 155 alin. (1) lit. b)-h) din Codul fiscal o reprezintă:

Baza anuală de calcul al CASS	Venituri realizate
Nivelul a șase salarii minime brute pe țară în vigoare la termenul de depunere a declarației unice	✓ în cazul veniturilor realizate cuprinse între șase și 12 salarii minime brute pe țară.
Nivelul a 12 salarii minime brute pe țară în vigoare la termenul de depunere a declarației unice	✓ în cazul veniturilor realizate cuprinse între 12 și 24 de salarii minime brute pe țară.
Nivelul a 24 de salarii minime brute pe țară în vigoare la termenul de depunere a declarației unice	✓ în cazul veniturilor realizate de peste 24 de salarii minime brute pe țară.

CASS se determină prin aplicarea **cotei de 10%** la baza anuală de calcul menționată mai sus.

Potrivit art. 170 din Codul fiscal, veniturile luate în calcul la încadrarea în plafonul anual de cel puțin șase, 12 sau 24 de salarii minime brute pe țară, după caz, în vigoare la termenul de depunere a declarației unice sunt cele cumulate din:

- venitul net/brut sau norma de venit din activități independente, stabilite potrivit art. 68, 68¹ și 69, după caz;
- venitul net din drepturi de proprietate intelectuală, stabilit după acordarea cotei de cheltuieli forfetare prevăzute la art. 72 și 72¹, precum și venitul net din drepturi de proprietate intelectuală determinat potrivit prevederilor art. 73;
- venitul net distribuit din asocieri cu persoane juridice, contribuabili potrivit titlului II, titlului III sau Legii nr. 170/2016 privind impozitul specific unor activități, cu modificările și completările ulterioare, determinat potrivit prevederilor art. 125 alin. (8)-(9);
- venitul net sau norma de venit, după caz, pentru veniturile din cedarea folosinței bunurilor, stabilite potrivit art. 84-87;
- venitul și/sau câștigul net din investiții, stabilit conform art. 94-97. În cazul veniturilor din dobânzi se iau în calcul sumele încasate, iar în cazul veniturilor din dividende se iau în calcul dividendele încasate, distribuite începând cu anul 2018;
- venitul net sau norma de venit, după caz, pentru veniturile din activități agricole, silvicultură și piscicultură, stabilite potrivit art. 104-106;
- venitul brut și/sau venitul impozabil din alte surse, stabilit potrivit art. 114-116.

La încadrarea în plafon nu se iau în calcul veniturile neimpozabile, prevăzute la art. 93 și 105 din Codul fiscal.

Contribuabilii care realizează veniturile de mai sus, suma cumulată a acestora depășind șase, 12 sau 24 de salarii minime brute pe țară, după caz, au obligația depunerii **declarației unice** până la data de 25 mai inclusiv a anului următor celui pentru care se stabilește contribuția de asigurări sociale de sănătate datorată. Ca excepție de la această regulă, în situația în care venitul obținut se încadrează în același plafon cu venitul estimat, contribuabilii nu au obligația depunerii formularului.

De asemenea, pentru persoanele fizice care realizează venituri din drepturi de proprietate intelectuală, din activități independente în baza contractelor de activitate sportivă, din arendă, din asocieri cu persoane juridice, pentru care impozitul se reține la sursă, plătitorul de venit are obligația să calculeze, să rețină, să plătească și să declare contribuția de asigurări sociale de sănătate de la plafonul de șase salarii minime în sus, nu ca în prezent, de la 12 salarii.

În cursul anului 2023, **persoanele fizice care obțin venituri nonsalariale vor face evaluarea în vederea stabilirii unei eventuale obligații de plată a CASS.** Astfel, pot apărea următoarele situații:

Venitul net estimat	Obligația contribuabilului în materie de CASS
Venitul net estimat ₂₀₂₃ cumulat din toate categoriile de venituri supuse CASS prevăzute la art. 155 alin. (1) lit. b)-h) din Codul fiscal \geq șase salarii minime brute pe țară	<p>✓ Contribuabilul datorează CASS la o bază de calcul care reprezintă:</p> <ul style="list-style-type: none"> • nivelul a șase salarii minime brute pe țară în vigoare la termenul de depunere a declarației prevăzute la art. 120 din Codul fiscal, în cazul veniturilor realizate cuprinse între șase și 12 salarii minime brute pe țară. $CASS = (\text{Salariul minim brut pe țară} \times 6) \times 10\%$ • nivelul a 12 salarii minime brute pe țară în vigoare la termenul de depunere a declarației prevăzute la art. 120 din Codul fiscal, în cazul veniturilor realizate cuprinse între 12 și 24 de salarii minime brute pe țară. $CASS = (\text{Salariul minim brut pe țară} \times 12) \times 10\%$ • nivelul a 24 de salarii minime brute pe țară în vigoare la termenul de depunere a declarației prevăzute la art. 120 din Codul fiscal, în cazul veniturilor realizate de peste 24 de salarii minime brute pe țară. $CASS = (\text{Salariul minim brut pe țară} \times 24) \times 10\%$
Venitul net estimat ₂₀₂₃ cumulat din toate categoriile de venituri supuse CASS prevăzute la art. 155 alin. (1) lit. b)-h) din Codul fiscal $<$ șase salarii minime brute pe țară	<p>✓ Contribuabilul nu datorează CASS, dar poate opta pentru asigurarea în sistemul public de sănătate, caz în care pot apărea două situații:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cazul i. Contribuabilul depune declarația unică până la data de 25 mai 2023 inclusiv. În această situație, persoana fizică se poate asigura la o bază de calcul reprezentând valoarea a șase salarii minime brute pe țară în vigoare la data depunerii declarației unice. $CASS = (\text{Salariul minim brut pe țară} \times 6) \times 10\%$ • Cazul ii. Contribuabilul depune declarația unică după data de 25 mai 2023. În această situație, persoana fizică se poate asigura la o bază de calcul echivalentă cu valoarea salariului minim brut pe țară în vigoare la termenul de depunere a declarației unice, înmulțită cu numărul de luni rămase până la termenul de depunere a formularului, inclusiv luna în care se depune acesta.

Definitivarea venitului realizat de contribuabil în anul 2023, care stă la baza stabilirii obligației finale în materie de CASS, se va realiza în anul următor (2024), prin intermediul declarației unice depuse până la termenul legal prevăzut de Codul fiscal. Astfel, pot apărea următoarele situații:

Venitul net estimat	Venitul net realizat	Obligația contribuabilului în materie de CASS
Venitul net estimat ₂₀₂₃ $<$ șase salarii minime brute pe țară, iar contribuabilul nu optează pentru plata CASS	Venitul net realizat ₂₀₂₃ $<$ șase salarii minime brute pe țară	✓ Contribuabilul nu este obligat la plata CASS.

Venitul net estimat	Venitul net realizat	Obligația contribuabilului în materie de CASS
Venitul net estimat ₂₀₂₃ < șase salarii minime brute pe țară, iar contribuabilul optează pentru plata CASS Contribuabilul depune declarația unică până la împlinirea termenului legal prevăzut de Codul fiscal.	Venitul net realizat ₂₀₂₃ < șase salarii minime brute pe țară	✓ Contribuabilul datorează CASS la o bază de calcul echivalentă cu șase salarii minime brute pe țară. $CASS = (Salariul\ minim\ brut\ pe\ țară \times 6) \times 10\%$
Venitul net estimat ₂₀₂₃ < șase salarii minime brute pe țară, iar contribuabilul optează pentru plata CASS Contribuabilul depune declarația unică după împlinirea termenului legal prevăzut de Codul fiscal.	Venitul net realizat ₂₀₂₃ < șase salarii minime brute pe țară	✓ Contribuabilul datorează CASS la o bază de calcul echivalentă cu valoarea salariului minim brut pe țară în vigoare la termenul de depunere a declarației prevăzute la art. 120 din Codul fiscal, înmulțită cu numărul de luni rămase până la termenul de depunere a declarației prevăzute la art. 122 din Codul fiscal, inclusiv luna în care se depune aceasta.
Venitul net estimat ₂₀₂₃ < șase salarii minime brute pe țară, iar contribuabilul nu optează pentru plata CASS	Venitul net realizat ₂₀₂₃ ≥ șase salarii minime brute pe țară	✓ Contribuabilul datorează CASS la o bază de calcul care reprezintă: <ul style="list-style-type: none"> • nivelul a șase salarii minime brute pe țară în vigoare la termenul de depunere a declarației prevăzute la art. 120 din Codul fiscal, în cazul veniturilor realizate cuprinse între șase și 12 salarii minime brute pe țară. $CASS = (Salariul\ minim\ brut\ pe\ țară \times 6) \times 10\%$ • nivelul a 12 salarii minime brute pe țară în vigoare la termenul de depunere a declarației prevăzute la art. 120 din Codul fiscal, în cazul veniturilor realizate cuprinse între 12 și 24 de salarii minime brute pe țară. $CASS = (Salariul\ minim\ brut\ pe\ țară \times 12) \times 10\%$ • nivelul a 24 de salarii minime brute pe țară în vigoare la termenul de depunere a declarației prevăzute la art. 120 din Codul fiscal, în cazul veniturilor realizate de peste 24 de salarii minime brute pe țară. $CASS = (Salariul\ minim\ brut\ pe\ țară \times 24) \times 10\%$

Venitul net estimat	Venitul net realizat	Obligația contribuabilului în materie de CASS
Venitul net estimat ₂₀₂₃ ≥ șase salarii minime brute pe țară	Venitul net realizat ₂₀₂₃ ≥ șase salarii minime brute pe țară	<p>✓ Contribuabilul datorează CASS la o bază de calcul care reprezintă:</p> <ul style="list-style-type: none"> nivelul a șase salarii minime brute pe țară în vigoare la termenul de depunere a declarației prevăzute la art. 120 din Codul fiscal, în cazul veniturilor realizate cuprinse între șase și 12 salarii minime brute pe țară. $CASS = (\text{Salariul minim brut pe țară} \times 6) \times 10\%$ nivelul a 12 salarii minime brute pe țară în vigoare la termenul de depunere a declarației prevăzute la art. 120 din Codul fiscal, în cazul veniturilor realizate cuprinse între 12 și 24 de salarii minime brute pe țară. $CASS = (\text{Salariul minim brut pe țară} \times 12) \times 10\%$ nivelul a 24 de salarii minime brute pe țară în vigoare la termenul de depunere a declarației prevăzute la art. 120 din Codul fiscal, în cazul veniturilor realizate de peste 24 de salarii minime brute pe țară. $CASS = (\text{Salariul minim brut pe țară} \times 24) \times 10\%$
Venitul net estimat ₂₀₂₃ ≥ șase salarii minime brute pe țară În anul fiscal precedent, contribuabilul nu a avut calitatea de salariat și nu s-a încadrat în categoria persoanelor exceptate de la plata CASS.	Venitul net realizat ₂₀₂₃ < șase salarii minime brute pe țară	<p>✓ Contribuabilul datorează CASS în cotă de 10% aplicată la o bază de calcul echivalentă cu șase salarii minime brute pe țară. $CASS = (\text{Salariul minim brut pe țară} \times 6) \times 10\%$</p>
Venitul net estimat ₂₀₂₃ < șase salarii minime brute pe țară În anul fiscal precedent, contribuabilul nu a avut calitatea de salariat și nu s-a încadrat în categoria persoanelor exceptate de la plata CASS.	Venitul net realizat ₂₀₂₃ < șase salarii minime brute pe țară	<p>✓ Contribuabilul datorează CASS în cotă de 10% aplicată la o bază de calcul echivalentă cu șase salarii minime brute pe țară. $CASS = (\text{Salariul minim brut pe țară} \times 6) \times 10\%$</p>

Exemplul 1

Persoanele fizice A, B, C și D sunt acționare la diverse societăți. În tabelul de mai jos prezentăm situația dividendelor distribuite și încasate de cei patru contribuabili:

A – acționară la societatea X SA	B – acționară la societatea Y SA	C – acționară la societatea Z SA	D – acționară la societatea W SA
✓ Dividende în sumă de 15.000 lei distribuite persoanei fizice A în 2023 din profitul anului 2022 și încasate la data de 05.07.2023	✓ Dividende în sumă de 60.000 lei distribuite persoanei fizice B în 2022 din profitul anului 2021 și de 40.000 lei distribuite în 2023 din profitul anului 2022 și încasate la 15.07.2023	✓ Dividende în sumă de 50.000 lei distribuite persoanei fizice C în 2023 din profitul anului 2022 și încasate la data de 20.08.2023	✓ Dividende în sumă de 20.000 lei distribuite persoanei fizice D în 2023 din profitul anului 2022 și încasate la data de 25.08.2023

Contribuabilii nu sunt scutiți de la plata contribuțiilor sociale.

Presupunem că în anul 2023 salariul de bază minim brut pe țară garantat în plată este de 3.000 lei/lună.

Ne propunem să determinăm obligațiile estimative în materie de CASS stabilite de persoanele fizice A, B, C și D prin autoimpunere în declarația unică.

Contribuabil	Dividende distribuite	Anul distribuirii dividendelor	Dividende încasate	Data încasării dividendelor	Obligația contribuabilului în materie de CASS
A	15.000 lei	2023	15.000 lei – (15.000 lei x 8%) = 13.800 lei	05.07.2023	Dividendele nete (13.800 lei) sunt sub 6 salarii minime (18.000 lei). Contribuabilul nu este obligat la plata CASS, dar poate opta pentru asigurarea în sistemul public de sănătate.
B	60.000 lei	2022	60.000 lei – (60.000 lei x 5%) = 57.000 lei	15.07.2023	Dividendele nete (93.800 lei) depășesc plafonul de 24 de salarii minime (72.000 lei). Contribuabilul este obligat la plata CASS. CASS = (3.000 lei/lună x 24 luni) x 10% = 7.200 lei
	40.000 lei	2023	40.000 lei – (40.000 lei x 8%) = 36.800 lei	15.07.2023	
C	50.000 lei	2023	50.000 lei – (50.000 lei x 8%) = 46.000 lei	20.08.2023	Dividendele nete (46.000 lei) sunt cuprinse între 12 și 24 de salarii minime. Contribuabilul este obligat la plata CASS. CASS = (3.000 lei/lună x 12 luni) x 10% = 3.600 lei
D	20.000 lei	2023	20.000 lei – (20.000 lei x 8%) = 18.400 lei	25.08.2023	Dividendele nete (18.400 lei) sunt cuprinse între 6 și 12 salarii minime. Contribuabilul este obligat la plata CASS. CASS = (3.000 lei/lună x 6 luni) x 10% = 1.800 lei

Exemplul 2

O persoană fizică ce nu este pensionară și nici salariată prezintă următoarele informații în legătură cu veniturile realizate în anul 2023:

- Desfășoară o activitate în mod individual în cadrul propriului cabinet de contabilitate (cod CAEN 6920) începând cu 01.01.2023. Aceasta depune declarația unică online la 25.01.2023, estimând în cadrul Capitolului II un venit brut din activitatea independentă de 10.000 lei și cheltuieli deductibile de 2.000 lei.
- Deține în calitate de proprietar un apartament pe care îl închiriază începând cu 01.01.2023 pe o durată de un an, pentru o chirie de 1.000 lei/lună. Contractul de închiriere între proprietar și chiriaș se încheie la 31.12.2022.
- La 31.01.2023, încheie în calitate de cedent un contract de cesiune neexclusivă a drepturilor patrimoniale de autor, suma brută stabilită fiind de 2.000 lei.
- Deține 120 de stupi de albine. Norma de venit este de 14 lei/familie de albine, iar plafonul neimpozabil, de 75 de familii de albine.
- La 31.03.2023, încasează dobânzi nete în sumă de 900 lei aferente unui depozit la termen ajuns la maturitate la această dată.
- La 31.12.2023, situația efectiv realizată în anul 2023 se prezintă după cum urmează:
 - venituri din servicii prestate – 190.000 lei;
 - cheltuieli efectiv realizate – 57.230 lei, din care cheltuieli cu sponsorizarea – 1.500 lei, cheltuieli de protocol – 600 lei, amenzi pentru nerespectarea unor prevederi legale – 1.000 lei, restul cheltuielilor fiind integral deductibile.

Contribuabilul nu este scutit de la plata contribuțiilor sociale. În Capitolul II din declarația unică depusă la 20.05.2023, acesta își estimează CASS de plată, iar obligația finală în materie de contribuție de asigurări sociale de sănătate o realizează în cadrul Capitolului I din declarația unică depusă la 25.05.2024. Persoana fizică achită CASS estimată la 21.05.2023, iar diferența de plată, la 25.05.2024.

Presupunem că în anul 2023 salariul de bază minim brut pe țară garantat în plată este de 3.000 lei/lună.

Ne propunem să determinăm:

a) obligațiile estimative în materie de CASS stabilite de persoana fizică prin autoimpunere în declarația unică;

b) obligațiile finale în materie de CASS stabilite de persoana fizică prin autoimpunere în declarația unică.

a) Determinarea obligațiilor estimative în materie de CASS stabilite prin autoimpunere în declarația unică:

✓ **Venitul net anual estimat din activități independente:**

Venit brut estimat = 10.000 lei

Cheltuieli deductibile estimate = 2.000 lei

Venit net estimat = 10.000 lei – 2.000 lei = 8.000 lei

✓ **Venitul net impozabil din închirierea apartamentului:**

Venit brut = 1.000 lei/lună x 12 luni = 12.000 lei

Venit net impozabil = 12.000 lei

✓ **Venitul net impozabil din drepturi de autor:**

Venit brut = 2.000 lei

Venit net impozabil = Venit brut – Cota de cheltuieli forfetare = 2.000 lei – (2.000 lei x 40%) = 1.200 lei

✓ **Venitul impozabil din activități agricole:**

Venit impozabil = (120 familii de albine – 75 familii de albine) x 14 lei/familie de albine = 630 lei

✓ **Obligațiile în materie de CASS estimate în Capitolul II din declarația unică aferentă anului 2023:**

Verificare plafon: 8.000 lei (activități independente) + 12.000 lei (contract de închiriere) + 1.200 lei (contract de drepturi de autor) + 630 lei (activități agricole) + 900 lei (dobânzi nete încasate) = 22.730 lei (sumă cuprinsă între 6 și 12 salarii minime brute pe țară)

Astfel, contribuabilul este obligat la plata CASS.

CASS = (3.000 lei/lună x 6 luni) x 10% = 1.800 lei (achitați la 21.05.2023)

b) Determinarea obligațiilor finale în materie de CASS stabilite prin autoimpunere în declarația unică:

✓ **Venitul net anual estimat din activități independente:**

Cheltuieli de protocol deductibile = [190.000 lei – (57.230 lei – 1.500 lei – 600 lei – 1.000 lei)] x 2% = 2.717,4 lei

Cheltuielile de protocol în sumă de 600 lei sunt integral deductibile.

Cheltuieli de sponsorizare deductibile = (190.000 lei – 54.130 lei) x 5% = 6.793,5 lei

Cheltuielile de sponsorizare în sumă de 1.500 lei sunt integral deductibile.

Cheltuieli deductibile = 57.230 lei – 1.000 lei = 56.230 lei

Venit net = Venit brut – Cheltuieli deductibile = 190.000 lei – 56.230 lei = 133.770 lei

✓ **Obligațiile în materie de CASS stabilite prin autoimpunere în Capitolul I din declarația unică depusă în anul 2024:**

Verificare plafon: 133.770 lei (activități independente) + 12.000 lei (contract de închiriere) + 1.200 lei (contract de drepturi de autor) + 630 lei (activități agricole) + 900 lei (dobânzi nete încasate) = 148.500 lei (peste 24 de salarii minime brute pe țară)

Astfel, contribuabilul este obligat la plata CASS.

CASS = (3.000 lei/lună x 24 luni) x 10% = 7.200 lei

La data de 25.05.2024, contribuabilul achită diferența de CASS în sumă de 5.400 lei (7.200 lei – 1.800 lei).

➔ **Contribuția de asigurări sociale**

Prin OG nr. 16/2022, **legiuitorii au modificat baza anuală de calcul al CAS** în cazul în care persoanele fizice au obținut veniturile prevăzute la art. 137 alin. (1) lit. b) și b¹) din Codul fiscal, din una sau mai multe surse și/sau categorii de venituri, a căror valoare cumulată este cel puțin egală cu 12 salarii minime brute pe țară în vigoare la termenul de depunere a declarației unice.

Prin urmare, începând cu veniturile aferente anului 2023, **baza anuală de calcul al CAS** o reprezintă venitul ales de contribuabil, care nu va putea fi mai mic decât:

Baza anuală de calcul al CAS	Venituri realizate
Nivelul a 12 salarii minime brute pe țară în vigoare la termenul de depunere a declarației unice	✓ în cazul veniturilor realizate cuprinse între 12 și 24 de salarii minime brute pe țară.
Nivelul a 24 de salarii minime brute pe țară în vigoare la termenul de depunere a declarației unice	✓ în cazul veniturilor realizate de peste 24 de salarii minime brute pe țară.

CAS se determină prin aplicarea **cotei de 25%** la baza anuală de calcul menționată mai sus.

Încadrarea în plafonul anual de cel puțin 12 sau 24 de salarii minime brute pe țară, după caz, în vigoare la termenul de depunere a declarației unice se efectuează prin cumularea:

- veniturilor nete și/sau a normelor anuale de venit din activități independente determinate potrivit art. 68 și 69 din Codul fiscal;
- venitului brut realizat în baza contractelor de activitate sportivă potrivit art. 68¹ din Codul fiscal;
- veniturilor nete din drepturi de proprietate intelectuală determinate potrivit art. 72 și 73 din Codul fiscal.

Contribuabilii care realizează veniturile de mai sus, suma cumulată a acestora depășind 12 sau 24 de salarii minime brute pe țară, după caz, au obligația depunerii **declarației unice** până la data de 25 mai inclusiv a anului următor celui pentru care se stabilește contribuția de asigurări sociale datorată. Ca excepție de la această regulă, în situația în care venitul obținut se încadrează în același plafon cu venitul estimat, contribuabilii nu au obligația depunerii formularului.

În cursul anului 2023, **persoanele fizice care obțin venituri nonsalariale vor face evaluarea în vederea stabilirii unei eventuale obligații de plată a CAS**. Astfel, pot apărea următoarele situații:

Venitul net estimat	Obligația contribuabilului în materie de CAS
Venitul net anual cumulat estimat ₂₀₂₃ ≥ 12 salarii minime brute pe țară	✓ Contribuabilul datorează CAS la o bază de calcul reprezentată de venitul ales de el, care nu poate fi mai mic decât: <ul style="list-style-type: none"> • nivelul a 12 salarii minime brute pe țară în vigoare la termenul de depunere a declarației prevăzute la art. 120 din Codul fiscal, în cazul veniturilor realizate cuprinse între 12 și 24 de salarii minime brute pe țară; • nivelul a 24 de salarii minime brute pe țară în vigoare la termenul de depunere a declarației prevăzute la art. 120 din Codul fiscal, în cazul veniturilor realizate de peste 24 de salarii minime brute pe țară.
Venitul net anual cumulat estimat ₂₀₂₃ < 12 salarii minime brute pe țară	✓ Contribuabilul nu datorează CAS, dar poate opta pentru asigurarea în sistemul public de pensii în condițiile prevăzute pentru persoanele care estimează că realizează venituri anuale peste nivelul a 12 salarii minime brute pe țară.

Nu datorează CAS pentru veniturile obținute din activități independente persoanele fizice care:

- sunt asigurate în sisteme proprii de asigurări sociale și nu au obligativitatea asigurării în sistemul public de pensii conform prevederilor legale în vigoare;
- au calitatea de pensionari.

Definitivarea venitului realizat de contribuabil în anul 2023, care stă la baza stabilirii obligației finale în materie de CAS, se va realiza în anul următor (2024), prin completarea Capitolului I din declarația unică. Astfel, pot apărea următoarele situații:

Venitul net estimat	Venitul net realizat	Obligația contribuabilului în materie de CAS
Venitul net anual cumulat estimat ₂₀₂₃ < 12 salarii minime brute pe țară Contribuabilul nu optează pentru plata CAS.	Venitul net anual cumulat realizat ₂₀₂₃ ≥ 12 salarii minime brute pe țară	✓ Contribuabilul datorează CAS la o bază de calcul reprezentată de venitul ales de el, care nu poate fi mai mic decât: <ul style="list-style-type: none"> • nivelul a 12 salarii minime brute pe țară în vigoare la termenul de depunere a declarației prevăzute la art. 120 din Codul fiscal, în cazul veniturilor realizate cuprinse între 12 și 24 de salarii minime brute pe țară; • nivelul a 24 de salarii minime brute pe țară în vigoare la termenul de depunere a declarației prevăzute la art. 120 din Codul fiscal, în cazul veniturilor realizate de peste 24 de salarii minime brute pe țară.
Venitul net anual cumulat estimat ₂₀₂₃ < 12 salarii minime brute pe țară Contribuabilul optează pentru plata CAS la nivelul a 12 salarii minime brute pe țară.	Venitul net anual cumulat realizat ₂₀₂₃ ≥ 12 salarii minime brute pe țară	✓ Contribuabilul datorează CAS, stabilindu-se eventuale diferențe de contribuție în situația în care veniturile realizate sunt de peste 24 de salarii minime brute pe țară.
Venitul net anual cumulat estimat ₂₀₂₃ ≥ 12 salarii minime brute pe țară Contribuabilul estimează CAS în Capitolul II din declarația unică depusă în anul 2023.	Venitul net anual cumulat realizat ₂₀₂₃ ≥ 12 salarii minime brute pe țară	✓ Contribuabilul datorează CAS, stabilindu-se eventuale diferențe de contribuție.
Venitul net anual cumulat estimat ₂₀₂₃ ≥ 12 salarii minime brute pe țară Contribuabilul estimează CAS în Capitolul II din declarația unică depusă în anul 2023.	Venitul net anual cumulat realizat ₂₀₂₃ < 12 salarii minime brute pe țară	✓ CAS achitată la bugetul de stat se valorifică în sistemul de pensii.

Exemplul 3

În anul 2023, un baschetbalist încheie cu un club de baschet un contract de activitate sportivă potrivit Legii educației fizice și sportului nr. 69/2000, cu modificările și completările ulterioare, valabil de la 1 ianuarie 2023, în care este stipulată o plată lunară brută de 2.000 lei. Pe lângă acest contract, în 2023 contribuabilul obține venituri ca urmare a desfășurării unei activități independente pentru care norma anuală de venit este de 36.000 lei. Persoana fizică are 25 de ani, urmează cursurile unei instituții de învățământ superior cu frecvență

și își desfășoară activitatea independentă cu un salariat. Contribuabilul nu este scutit de la plata contribuțiilor sociale. Acesta depune declarația unică aferentă anului 2023 la data de 25 ianuarie.

Presupunem că în anul 2023 salariul de bază minim brut pe țară garantat în plată este de 3.000 lei/lună.

Ne propunem să determinăm obligațiile estimative în materie de CAS stabilite de persoana fizică prin autoimpunere în cuprinsul Capitolului II din declarația unică.

✓ **Determinarea venitului net anual din activități independente:**

Coeficienții de corecție publicați de direcțiile generale regionale ale finanțelor publice și a municipiului București sunt următorii:

- în sensul majorării normei anuale de venit, coeficientul de ajustare pentru faptul că persoana fizică este salariată este de 25%;
- în sensul reducerii normei anuale de venit, coeficientul de ajustare pentru calitatea de student în învățământul cu frecvență cu vârsta de până la 26 de ani este de 50%.

Stabilirea normei anuale de venit prin ajustare:

Majorarea normei anuale de venit = 36.000 lei x 25% = 9.000 lei

Reducerea normei anuale de venit = (36.000 lei + 9.000 lei) x 50% = 22.500 lei

Venit net anual = 36.000 lei + 9.000 lei – 22.500 lei = 22.500 lei

✓ **Determinarea venitului brut anual din contractul de activitate sportivă:**

Venit brut anual = 2.000 lei/lună x 12 luni = 24.000 lei

✓ **Determinarea obligațiilor în materie de CAS estimate în Capitolul II din declarația unică aferentă anului 2023:**

Verificare plafon: 22.500 lei (activități independente) + 24.000 lei (contract de activitate sportivă) = 46.500 lei (sumă cuprinsă între 12 și 24 de salarii minime brute pe țară)

Astfel, contribuabilul este obligat la plata CAS.

CAS = (3.000 lei/lună x 12 luni) x 25% = 9.000 lei

Bibliografie

1. Hotărârea Guvernului nr. 1/2016 pentru aprobarea Normelor metodologice de aplicare a Legii nr. 227/2015 privind Codul fiscal, publicată în Monitorul Oficial nr. 22/13.01.2016, cu modificările și completările ulterioare.
2. Legea nr. 227/2015 privind Codul fiscal, publicată în Monitorul Oficial nr. 688/10.09.2015, cu modificările și completările ulterioare.
3. Ordonanța Guvernului nr. 16/2022 pentru modificarea și completarea Legii nr. 227/2015 privind Codul fiscal, abrogarea unor acte normative și alte măsuri financiar-fiscale, publicată în Monitorul Oficial nr. 716/15.07.2022.